

INNERLIJKE STEM

Dit plaatje staat op pagina 18 van de strip. Verplaats je in de situatie en in de personen: Quaco, Afua, Coffie en Kennedy. Let ook op hun houding.

1

A. Schrijf bij drie personen in de gedachtenwolk wat ze volgens jou denken.

B. Schrijf in de ster hoe deze drie personen zich volgens jou voelen of teken in de ster de emoticon na die het best bij hun gevoel past.

2

Vul in:

_____ kan zeggen wat
hij wil, omdat

_____ en _____
moeten zich inhouden, omdat

3

A. Onderstreep wat volgens jou klopt:

Kennedy heeft een slecht humeur.
Kennedy praat altijd zo tegen slaven.

B. Dat denk ik omdat

_____
_____
_____

Kijk in de strip op pagina 20.

1

A. Coffie vraagt aan Quaco: 'Waarom doe je me dit aan?'
Wat denk je dat Quaco terug wil zeggen?

_____

_____

_____

2

Maak de zin van Coffie af:

Masra, ik...

_____

_____

_____

3

A. Kennedy's vrouw roept uit het raam: 'Laat hem stoppen...'
Is ze het eens met de mishandeling?

Ja nee

B. Dat denk ik, omdat

_____

_____

_____

4

A. Olijf komt voor Quaco op.
Zij zegt dat het zweepen moet stoppen omdat

_____

_____

B. Denk je dat Kennedy Olijf zal straffen omdat zij zich ermee bemoeit?

Ja nee

Dat denk ik omdat

_____

_____

_____

5

Hoe oud was Quaco ongeveer toen Coffie hem van Kennedy moest zweepen?
(Tip: kijk op bladzijde 2 van de strip)

Quaco was ongeveer jaar.

6

In Suriname waren er aparte wetten en regels voor slaven die niet golden voor Europeanen en andere vrije mensen.
Noem drie regels die alleen voor slaven golden.

1: _____

2: _____

3: _____

(Tip: kijk in de strip op bladzijde 17-20 en 28-30)

WERKBLAD 3

OP HET ERF

Naam _____

Klas _____

TIJDMACHINE

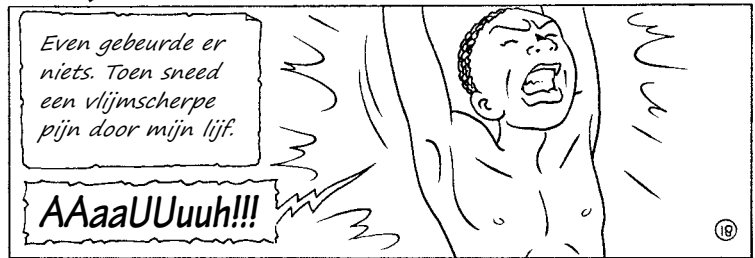
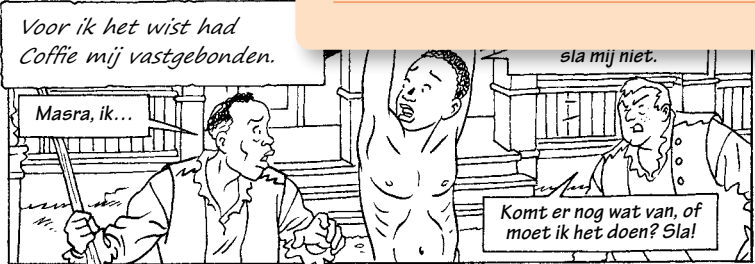
Stel je voor: een tijdmachine brengt je naar het erf in Paramaribo. Coffie krijgt juist het bevel om Quaco te slaan. Hoe reageer jij?

1. Kies 3 personen

- Vul hun naam in in de tekstballon en schrijf wat jij tegen hen wilt zeggen.
- Je mag ook duidelijk maken dat jij in de 21e eeuw leeft.

2. Verbind de tekstballonnen met een pijl aan de juiste persoon.

3. Schrijf in het vakje eronder welk antwoord je denkt te krijgen.

Tegen zeg ik

_____

want

_____

Ik denk dat antwoordt:

_____

_____

Tegen zeg ik

_____

want

_____

Ik denk dat antwoordt:

_____

_____

Tegen zeg ik

_____

want

_____

Ik denk dat antwoordt:

_____

_____

Quaco woonde in de stad op het erf van de Kennedy's.

1

STAP 1:

Quaco's leven als futuboi.

(Beantwoord vragen 1A en 1B voor jezelf)

A. Ik denk dat Quaco het meest zichzelf kon zijn als hij

B. Kun je een persoon noemen bij wie Quaco zich thuis voelde of een taak die hij graag deed?

C. Het allerverschrikkelijkst voor Quaco lijkt mij dat

STAP 2:

Bespreek jullie antwoorden in het groepje en maak een lijst van alle antwoorden.

A)

B)

C)

2

Noem twee verschillen tussen het leven van slaven in de stad en op de plantages.

Op de plantages:

In de stad:

4

Aantallen slaven

A. Olijf had gehoord dat er slaven in Suriname waren

B. Stel: het aantal vrije mensen was 3.000. Teken in de cirkel een groene stip voor iedere 1.000 slaven en een rode stip voor iedere 1.000 vrije mensen.

C. Welke middelen gebruikte de kleine groep Europeanen om zo'n grote meerderheid te onderdrukken?

3

Op pagina 30 schrijft Quaco: *'Ik had genoeg van die ellendige plantages.'*

A. Welke producten werden verbouwd op de plantages die Quaco bezocht?

B. Welke ellende zag Quaco op de plantages? Geef twee voorbeelden.

1:

2:

TIJDMACHINE

1

Dit plaatje staat op pagina 32.

Verplaats jezelf in de situatie van Quaco.

A. Wat zou Quaco volgens jou willen zeggen tegen de militairen?

_____
_____

B. Waarom doet hij dat niet, denk je?

_____
_____

2

A. Wat zou jij willen doen als je in de positie van Quaco was?

_____
_____

B. Wat zou het je opleveren?

_____
_____

3

A. Wat zou jij, als de persoon die jij nu bent en met wat je nu weet, willen zeggen tegen de militairen?

_____
_____
_____

B. Wat zou je tegen Quaco willen zeggen?

_____
_____
_____

4

Wat zou jij willen doen om iets aan de situatie te veranderen?

_____
_____
_____

5

A. De Redi Musu waren mannen van Afrikaanse afkomst die vrijwillig meevochten tegen weggelopen slaven. Wat was hun beloning?

_____
_____

B. Wat zou je willen zeggen als iemand aan jou vertelde dat hij zich wil aansluiten bij de Redi Musu?

Kies:

Groot gelijk, want

_____
_____
_____

Niet doen, want

_____
_____
_____

WERKBLAD 6

DE KEUZE VAN AFUA

Naam _____

Klas _____

DIALOOG SCHRIJVEN

Op pagina 58 zegt Afua dat ze kiest voor haar eigen vrijheid en die van haar kind. Ze wil niet dat Quaco met haar mee gaat. Quaco twijfelt.

Bedenk samen met een klasgenoot een gesprek waarin Afua aan Quaco uitlegt waarom zij alleen met haar kind wil vluchten. Quaco noemt enkele bezwaren maar legt zich uiteindelijk neer bij Afua's besluit. Laat beiden minstens vier keer aan het woord komen.

Vraag aan je leraar of jullie je gesprek als een rollenspel voor de klas op mogen voeren.

	Afua	Ik vlucht naar het bos met mijn kind.
	Quaco	
	Afua	
	Quaco	
	Afua	
	Quaco	
	Afua	
	Quaco	
	Afua	
	Quaco	

WERKBLAD 7

HET DILEMMA VAN JOANNA

Naam _____

Klas _____

DIALOOG SCHRIJVEN

Werk samen met een klasgenoot

John Stedman kwam naar Suriname om tegen de weggelopen slaven te vechten. Hij gaat samenwonen met Joanna. Na een paar jaar moet Stedman terug naar Nederland. Hij vraagt aan Joanna om met hem mee te gaan, samen met hun zoon Johnny. Joanna twijfelt. Stedman probeert haar over te halen door haar bezwaren tegen te spreken.

Schrijf samen een gesprek op zoals je denkt dat het gegaan zal zijn. Laat beiden minstens drie keer iets zeggen. Verwerk in je gesprek dat Joanna en Johnny eigendom zijn van iemand anders. Stedman zal hen eerst moeten vrijkopen.

Vraag aan je leraar of jullie je gesprek als een rollenspel voor de klas op mogen voeren.

Stedman

Joanna, alsjeblieft, ga met me mee naar Nederland, ik kan niet leven zonder jou en Johnny...

Joanna

Stedman

Joanna

Stedman

Joanna

Stedman

Joanna

Stedman

Joanna

Stedman

Joanna

WERKBLAD 8

OLIJF GEEFT RAAD

Naam _____

Klas _____

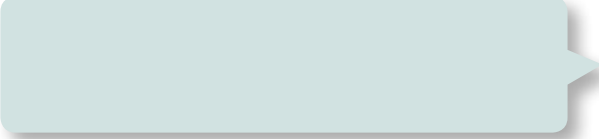
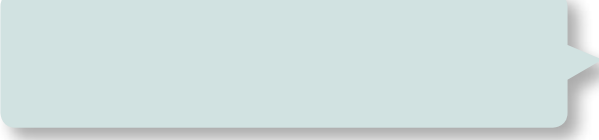
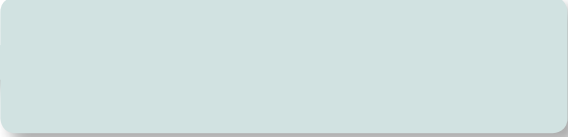
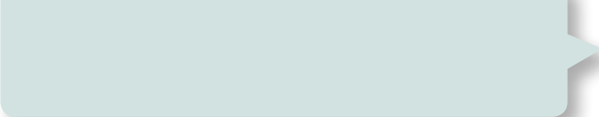
DIALOOG SCHRIJVEN

Olijf is als een tante voor Quaco. Zij geeft hem vaak wijze raad. Als Quaco hoort dat hij met Stedman mee moet naar Nederland, is hij in de war. Olijf vindt dat hij die kans moet grijpen.

Bedenk samen met een klasgenoot een gesprek waarin Olijf Quaco ervan overtuigt dat hij met Stedman naar Nederland moet gaan. Laat beiden minstens vier keer aan het woord komen.

Vraag aan je leraar of jullie je gesprek als een rollenspel voor de klas op mogen voeren.

	Olijf	
	Olijf	
	Olijf	
	Olijf	
	Olijf	

WERKBLAD 9

QUACO IN DE KNEL?

Naam _____

Klas _____

Zie je wat?

O niets, nou ja, een konkoni, een konijn.

Als Boni maar uit de buurt blijft!

1 2 3 4 5

Quaco moet zich vaak anders voordoen dan hij is.

Kies bij de plaatjes of Quaco een rol speelt (1) of zichzelf kan zijn (5), of iets er tussen in. Zet een cirkel om het cijfer dat jij het best bij het plaatje vindt passen.

- 1 = Quaco past zich aan
- 2
- 3
- 4
- 5 = Quaco handelt naar zijn hart

Ik moet even weg, jij past op.

Mmmm, waar ben ik?

Rustig maar, masra. U bent bij uw vriend aan Waterkant.

1 2 3 4 5

Hier, omdat je zo trouw bent. Zie je die gouden rand? Schitterend, niet?

Tangi, masra.

Ik loop voor gek...

1 2 3 4 5

We honger en ze uit!

Het spijt mij, Boni!

1 2 3 4 5

1 2 3 4 5

Tantes drank zal je kracht geven. En neem mijn amulet.

Tan, Het a

1 2 3 4 5

Hoe noem jij mij? Zeg dat nog eens als je durft. Zoutwater wat?

Grijp hem!

Laat me los. Au! Ik stik.

1 2 3 4 5

Wat moest jij voor dat hoedje doen?

Jij zit zeker bij je masra op schoot?

Houd je mond!

1 2 3 4 5

Zoek zelf nog een plaatje waarop Quaco volgens jou zichzelf kan zijn, of zich juist moet aanpassen. Noteer het paginnummer en het nummer van het plaatje of teken het plaatje na.

Naam _____

Klas _____

1

Quaco heeft veel nare herinneringen. In Nederland komen die terug.

A. Welke rol speelt de snaphaan in Quaco's herinnering aan Afrika?

B. Waarvoor werden geweren in Suriname gebruikt?

2

A. Een nare herinnering aan de koffieplantage is:

B. Op de suikerplantage zag Quaco

3

Quaco kreeg in Suriname ook te maken met discriminerende regels voor slaven.

A. Wat is de overeenkomst tussen de 'nengre doro' en de bediendentrap?

B. Wat is het verschil?

C. Quaco was inmiddels feitelijk een vrij mens. Denk je dat hij zich ook vrij voelde? Licht je antwoord toe.

D. In Suriname was het slaven verboden om schoenen te dragen. In Nederland moet Quaco een uniform dragen met bijpassende schoenen. Stel dat Quaco in deze tijd in Nederland leefde. Welke stijl van kleding zou volgens jou het best bij hem passen? Beschrijf zijn favoriete outfit:

← of maak er een tekening van.

Naam _____

Klas _____

1

Men zegt wel dat ontmenselijking een kenmerk is van slavernij. Daar hoort bij dat eigenaren en slavenhandelaren proberen iemands identiteit af te nemen.

A. Waarom zouden ze dat doen?

B. Zoek in de strip drie voorbeelden van manieren waarop tot slaaf gemaakten vernederd werden.

2

Op haar sterfbed zegt Olijf tegen Quaco: *Vergeet nooit waar je vandaan komt. Jij BENT geen slaaf, van niemand! Onthoud dat!*

Schrijf in je eigen woorden op wat Olijf volgens jou bedoelt.

INNERLIJKE STEM

Werk in
een groepje

Wat zeggen de personen in de strip?

Kies voor jezelf een plaatje uit de strip waarin iemand macht uitoefent over een ander. Overleg in je groepje welke van de gekozen situaties jullie gaan uitbeelden.

Het plaatje staat op pagina De situatie is:

_____
_____

- Stap 1: Vul de dialogen in onder 1 en 2.
- Stap 2: Beeld de dialogen uit in een rollenspel.

TIP

Stel een van de groepsleden aan als regisseur. Deze geeft aanwijzing bij de houding van de personages en bij het uitspreken van de teksten. De regisseur kan ook foto's maken van de twee scènes. Later kun je die printen en de zinnen in een tekstballon bij de personages zetten.

1

De publieke stem

Wat zeggen de betrokkenen hardop?

A. De publieke stem van degene met macht klinkt zo:

_____
_____

B. De publieke stem van de onderdrukte klinkt zo:

_____
_____

Scène 1: beeld deze dialoog uit in een rollenspel.

3

Na de slavernij

Stel: jullie personages komen elkaar weer tegen nadat in 1863 de slavernij is afgeschaft. Ze zitten toevallig naast elkaar in de wachtkamer van de dokter. Hoe zou hun gesprek verlopen? Bedenk wat de voormalige slaaf of onderdrukte (persoon 1) zal doen of zeggen. Hoe reageert degene die 'machtiger' was (persoon 2)? Vul hiernaast hun namen in en bedenk hoe het gesprek kan verlopen.

2

De innerlijke stem

Wat denken de betrokkenen?

A. De innerlijke stem van degene met macht klinkt zo:

_____
_____

B. De innerlijke stem van de onderdrukte klinkt zo:

_____
_____

Scène 2: Speel het rollenspel nog een keer, maar nu volgen dezelfde personen hun innerlijke stem: ze zeggen wat ze denken. Pas hun stemgebruik en hun lichaamshouding aan.

Persoon 1 ..... doet of zegt:

Persoon 2 ..... doet of zegt:

Persoon 1 ..... doet of zegt:

Persoon 2 ..... doet of zegt: